

Keramický zpravodaj

časopis Silikátového svazu

číslo 4/09

Technologická agentura – vznik a funkce

ÚVOD

Jedním z cílů přijaté „Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR“ bylo kromě mnoha dalších věcí i odstranění roztržitosti podpory českého výzkumu a vývoje vč. zjednodušení administrativy spojené s poskytováním **účelové** podpory. Konkrétně v bodě 1.2. „Cíle reformy“ je uveden bod (2) „Výrazně snížit počet 22 rozpočtových kapitol, z nichž je podporován VaV ČR, zjednodušit administrativu.“ Tento cíl je také uveden v bodě 1.4. Principy Reformy jako bod 1. „Co největší zjednodušení struktury systému státní podpory VaV, snížení počtu rozpočtových kapitol a snížení administrativní zátěže.“ Hned v dalším bodu je řečeno jakými cestami by toho mělo být dosaženo 3. „Podpora excelence a kvalitního výzkumu, vývoje a inovací a přenesení rozhodování o tom, jaké cesty k dosažení nejlepších výsledků zvolit, z ministerstev na organizace u institucionální podpory a na profesionální agentury – Grantovou agenturu ČR /dále jen „GA ČR“/ a Technologickou agenturu ČR /dále jen „TA ČR“/ u účelové podpory.“

Tedy pro poskytování části **účelové podpory** (podpora poskytována převážně formou dotační podpory <100 % programovým projektům, které splňují cíle a podmínky programů podpory VaV vyhlášených jednotlivými poskytovateli) založit TECHNOLOGICKOU AGENTURU ČR. Tento princip pak byl včleněn i do novelizace zák. 130/2002 Sb. (§ 36a).

PROČ MÁ VZNIKOUT TECHNOLOGICKÁ AGENTURA (TA)

V současné době poskytuje účelovou podporu celkem 20 poskytovatelů!! Celkové částky, které rozdělují se pohybují u jednotlivých poskytovatelů od několika miliard Kč po několik milionů Kč. Všichni by však měli dodržovat stejné, zákonem dané procedury, což někdy u „malých“ poskytovatelů činí problémy. Navíc to nejdůležitější pro žadatele o podporu – forma a obsah příslušných formulářů, systém přihlašování a další administrativa – se mezi poskytovateli někdy diametrálně liší.

Poskytovatelé vyhláší jednotlivé programy, které obvykle odrážejí specifika příslušného rezortu a projekty pak do nich předkládají obvykle stále stejné subjekty zabývající se příslušnou problematikou. Mezi výzkumnými pracovišti v aplikovaném výzkumu a vývoji tak prakticky neexistuje přímá konkurence. Navíc se často vyskytují „mezirezortní“ problémy u mezioborových projektů.

K objektivnímu hodnocení výsledných efektů jednotlivých programů také nepřispívá, že poskytovatelé jsou zároveň autory programů a současně odpovídají za jejich plnění. Často to vede k změkčování cílů programů již v době jejich přípravy.

Převážná část pracovníků státní správy zabývajících se výzkumem a vývojem také musí řešit především operativu spojenou s veřejnými soutěžemi a nemůže se dostatečně věnovat tomu základnímu - koncepci práci na rezortech.

Ze všech těchto důvodů má vzniknout instituce – Technologická agentura, která převzetím značné části poskytování účelové podpory odstraní uvedené problémy.

Zřízení Technologické agentury ČR také umožní rezortům část pracovníků vyčlenit na to, co je jejich hlavním úkolem a čím se také ve vyspělých zemích zabývají – koncepci rozvoje odvětví z hlediska výzkumu a vývoje a na ně navazující programy výzkumu a vývoje. V současné době tuto práci prakticky nevykonávají.

CO BUDE DĚLAT TECHNOLOGICKÁ AGENTURA A JAK SE ZMĚNÍ DOSAVADNÍ POSKYTOVÁNÍ ÚČELOVÉ PODPORY VAV

Z hlediska zákona je postavení Technologické agentury a její činnost definována v § 36a, zákona 130/2002 Sb. Zkráceně řečeno:

Právní postavení je prakticky paralela ke stávající Grantové agentuře ČR pro oblast aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Bude organizační složkou státu a správcem rozpočtové kapitoly státního rozpočtu.

Jejími hlavními cíli bude:

- podporovat za celou ČR projekty v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, které mají skončit uplatněním v praxi,
- poskytovat plný servis uživatelům v průběhu celého procesu (právní, finanční, ochrana výsledků atd.),
- podporovat komunikaci mezi výzkumnými organizacemi a soukromým sektorem a podílové financování projektů,
- prostředky získané realizací výsledků reinvestovat do nových projektů,
- spolupracovat se zahraničními technologickými agenturami (zejm. zemí EU) a využívat jejich zkušeností.

V praxi to znamená především to, že poskytovatelé účelové podpory se prakticky rozdělí do tří skupin.

1. Poskytovatelé, kteří postupně přestanou poskytovat účelovou podporu zcela. Jsou to AV ČR, MD, MMR, MŽP, SÚJB, MPSV, ČBÚ, NBÚ, MZV, BIS a MPO (to však bude nově poskytovat v souladu s Rámcem Společenství institucionální podporu soukromým výzkumným organizacím z oboru průmyslu).

2. Poskytovatelé, kteří budou poskytovat účelovou podporu ve sníženém rozsahu, což se týká prakticky pouze MŠMT, které bude dále poskytovat tuto podporu pouze pro podporu mezinárodní spolupráce ve VaV. U obou těchto skupin dojde k „doběhu“ stávajících programů, ale nebudou již vyhlášovat nové, jejichž problematiku převezme buď TA, nebo některý další poskytovatel.

3. Poskytovatelé, kteří budou dále poskytovat účelovou podporu. Kromě Technologické agentury se jedná o GA ČR, MO, MV, MK, MZe a ÚV ČR (RVV).

Celkem se tak sníží počet poskytovatelů účelové podpory na 8.

KONKRÉTNÍ KROKY KE VZNIKU TECHNOLOGICKÉ AGENTURY

Přestože novelizace zákona 130/2002 Sb. byla schválena s účinností až od 1.7.2009, Rada pro výzkum a vývoj (RVV) již koncem roku 2008 zahájila kroky vedoucí k jejímu vzniku. Především ustanovila ve 4.Q. 2008 Pracovní skupinu pro zahájení činnosti Technologické agentury – PS TA. Začátkem r.2009 pak schválila interní pracovní podklad „Kroky nutné k zahájení činnosti Technologické agentury ČR“. V něm jsou definovány

postupné kroky vč. předpokládaného počtu zaměstnanců TA (v r.2009 16 zam. s postupným nárůstem do 2017 na 57 zam.), tak finančních prostředků na projekty (v r. 2011 se předpokládá 1 mld. Kč s nárůstem až v r. 2015 cca 6 mld. Kč).

Po krátké době činnosti PS TA se ukázalo, že je nutné kroky vedoucí ke vzniku TA rozdělit do dvou oblastí.

První oblast se musí zabývat zpracováním obecného dokumentu, který má mít za cíl:

- být podkladem budoucímu managementu TAČR k rychlé orientaci v problematice,
- urychlit náběh činností TAČR, jakmile bude zřízen kancelář TAČR,
- iniciovat další diskuse a kroky na úrovni RVV a ve spolupracujících rezortech.

Po malé personální obměně se tohoto úkolu PS TA ujala a 1.7.2009 předala příslušný dokument Radě pro výzkum a vývoj.

Druhou oblastí je zajištění konkrétních (převážně administrativních) kroků, u kterých hrozí „nebezpečí z prodlení“. Jedná se např. o zajištění umístění TA (budova), o přípravu jejího materiálního a administrativního zabezpečení a potřebných kroků k právnímu vzniku TA tak, aby mohla TA nejen fungovat jako právní subjekt, ale také se stát správcem rozpočtové kapitoly.

Jako velmi důležité se ukazuje urychlená příprava prvního programu TA, který musí být vyhlášen cca v polovině r. 2010 (financování projektů od r. 2011), aby mohl nahradit některé programy dosavadních poskytovatelů končící již v r. 2011. Aby bylo možné tento cíl splnit, bude nutné využít NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 800/2008, jehož dodržení umožní vyhlásit program bez nutnosti dlouhé notifikace u ES. Program však musí splňovat řadu podmínek, z kterých je nejdůležitější podmínka jeho „všeobecnosti“. Nesmí tedy obsahovat žádné omezující podmínky směřující program např. do nějakého oboru, omezující účast některých subjektů apod. Bude se tedy jednat o velmi obecný program, který ale právě tímto rysem umožní přijetí projektů z různých oblastí a tak nahrazení končících programů.

Po zvážení možností PS TA bylo rozhodnuto, že tyto kroky budou zakázkou malého rozsahu svěřeny obecně prospěšné společnosti Aktivita pro výzkumné organizace, o.p.s. (jejím zakladatelem je Asociace výzkumných organizací).

Bohužel postupně se ukázalo, že naprostá většina kroků je možná až po svolení předsednictva TA. Proto RVV okamžitě po nabytí účinnosti novelizace zákona 130/2002 Sb. vyhlásila „Výzvu k podávání návrhů na členy předsednictva a předsedu Technologické agentury České republiky“ (na www.vyzkum.cz) tak, aby v říjnu 2009 mohla vláda ČR jmenovat předsednictvo a hlavně předsedu TA (který bude statutárním zástupcem TA).

V současné době jsou všechny potřebné kroky (a dokumenty) rozpracovány v míře umožňující vznik a funkci TA k tomuto datu.

V Praze 14.7.2009

ing. Václav Neumajer
výkonný předseda
Asociace výzkumných organizací